

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 1019/07
Zarządu Województwa Małopolskiego
z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie przyjęcia
Planu ewaluacji Małopolskiego Regionalnego
Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

PLAN EWALUACJI

Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Zarząd Województwa Małopolskiego

Kraków, Grudzień 2007 r.

Plan ewaluacji Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 został przygotowany przez Zespół Programowania i Ewaluacji w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego i zatwierdzony Uchwałą Nr 1019/07 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 20 grudnia 2007 r.

Niniejszy Plan został opracowany zgodnie z *Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013 z dnia 30 maja 2007 r.* i jest spójny z *Planem ewaluacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013.*

Spis treści:

Wprowadzenie.....	4
1. Ogólna charakterystyka Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.....	7
2. Organizacja procesu ewaluacji Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w okresie 2007-2013.	13
3. Główne obszary tematyczne ewaluacji Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w okresie 2007-2013.....	20
4. Budowa potencjału instytucjonalnego i rozwój kultury ewaluacyjnej podmiotów zaangażowanych w ewaluację Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.....	30

Wprowadzenie

Zgodnie z zapisami *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999* państwa członkowskie zobowiązane zostały do przeprowadzania ewaluacji pomocy finansowanej z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Ewaluacja jest definiowana jako osąd (ocena) wartości interwencji publicznej dokonywany przy uwzględnieniu odpowiednich kryteriów (skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności, trwałości) oraz standardów. Osąd dotyczy zwykle potrzeb, które powinny zostać zaspokojone w wyniku interwencji oraz osiągniętych efektów. Ewaluacja oparta będzie na specjalnie w tym celu zebranych i zinterpretowanych informacjach, z uwzględnieniem odpowiedniej metodologii.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady nr 1083/2006 ewaluacja ma na celu *poprawę jakości, skuteczności i spójności pomocy funduszy oraz strategii i realizacji programów operacyjnych w odniesieniu do konkretnych problemów strukturalnych dotyczących dane państwa członkowskie i regiony, z jednoczesnym uwzględnieniem celu w postaci trwałego rozwoju i właściwego prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego oddziaływania na środowisko oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.*

Ewaluacja w okresie programowania 2007-2013 będzie pełnić istotną rolę w procesie kształtowania polityki spójności Unii Europejskiej w kolejnej perspektywie finansowej. Wyniki ewaluacji interwencji podjętych w okresie 2007-2013 stanowiąc będą kluczowe źródło argumentów podczas dyskusji nad budżetem Unii po roku 2013, będąc uzasadnieniem dla kontynuacji lub zmiany modelu polityki spójności UE.

Ze względu na kryterium celu ewaluacji w okresie programowania 2007-2013 prowadzona będzie:

1. **Ewaluacja strategiczna MRPO**, która ma służyć ocenie osiągnięcia celów społeczno-gospodarczych oraz realizacji polityk wspólnotowych i krajowych – na poziomie programu.
2. **Ewaluacja operacyjna MRPO**, która polegać będzie głównie na ocenie stopnia realizacji celów operacyjnych programu – na poziomie poszczególnych osi priorytetowych. Działanie to realizowane będzie poprzez badanie produktów, rezultatów i oddziaływania podjętych interwencji, a także poprzez analizę skuteczności i efektywności systemu zarządzania i wdrażania oraz analizę narzędzi monitoringu (w tym wskaźników).

Ocena skuteczności podejmowanych działań, zarówno na podstawie określonych wskaźników rzeczowych, osiągniętego wyniku finansowego, jak i oceny sprawności systemu administracyjnego uruchamiania środków publicznych, obejmuje:

- **Ewaluację przed rozpoczęciem realizacji programu operacyjnego (ex-ante)**, mającą na celu optymalizację alokacji środków budżetowych programu oraz poprawę jakości przygotowania,
- **Ewaluację bieżącą (on-going)**, połączoną z monitorowaniem programu operacyjnego, która stanowi uzasadnianie propozycji przesunięć środków w ramach osi priorytetowych i pomiędzy nimi oraz podziału rezerw związanych ze skutecznością i efektywnością wykorzystania środków UE,
- **Ewaluację *ad hoc***, którą można przeprowadzić w przypadku, gdy monitorowanie programu operacyjnego wykaże znaczące odejście od celów początkowo ustalonych i w przypadku, gdy przedstawiane są propozycje rewizji programu,
- **Ewaluację na zakończenie realizacji programu operacyjnego (ex-post)**, która określi efektywność wdrażania programu i zostanie przeprowadzona przez niezależnych ekspertów, obejmując ocenę wykorzystania środków, skuteczność i wydajność pomocy oraz jej oddziaływanie.

Proces ewaluacji *ex ante* regionalnych programów operacyjnych zakończony został w roku 2006. Ocena ta dokonana została przez ekspertów zewnętrznych wspólnie dla wszystkich 16 programów regionalnych. Wyniki ewaluacji *ex-ante* MRPO wykonanej przez ewaluatorów zewnętrznych zostały uwzględnione w ostatecznej wersji programu.

Ewaluacji *ex post* dokonuje Komisja Europejska we współpracy z danym państwem członkowskim i Instytucją Zarządzającą.¹

W związku z powyższym *Plan ewaluacji Małopolskiego Regionalnego Programu operacyjnego na lata 2007-2013* (PEMRPO) koncentruje się głównie na ewaluacji bieżącej. Ewaluacja bieżąca jest procesem mającym na celu lepsze zrozumienie bieżących efektów interwencji MRPO oraz sformułowanie rekomendacji użytecznych z punktu widzenia wdrażania programu.

Zgodnie z zapisami art. 48 ust. 1 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006, działania ewaluacyjne mogą zostać przedstawione w planie ewaluacji. Szczegółowe wytyczne dotyczące opracowywania planów ewaluacji zostały określone przez Komisję Europejską w dokumencie roboczym *The New Programming Period 2007-2013. Indicative Guidelines on Evaluation Methods: Evaluation During the Programming Period, Working Paper No. 5*.²

¹ Niezależnie od ewaluacji przeprowadzanej przez KE państwa członkowskie mogą dokonać ewaluacji *ex post* we własnym zakresie.

² Dokument dostępny na stronie: <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl/NR/rdonlyres/C0B38DF6-E998-47CF-BA74-A1316B8B794E/26242/INDICATIVEGUIDELINESONEVALUATIONMETHODSEVALUATIOND.pdf>

Zasadniczym celem PEMRPO jest wskazanie sposobu organizacji procesu ewaluacji oraz głównych kierunków działań w zakresie ewaluacji na poziomie MRPO, podejmowanych przez Instytucję Zarządzającą w okresie programowania 2007-2013.

Dokument ten pełni rolę narzędzia zintegrowanego zarządzania procesem ewaluacji MRPO.

PEMRPO składa się z następujących elementów:

- ogólna charakterystyka MRPO,
- opis organizacji procesu ewaluacji programu, w tym wskazanie instytucji zaangażowanych w ewaluację oraz ich zadań, określenie liczby pracowników zaangażowanych bezpośrednio w proces ewaluacji na poziomie Instytucji Zarządzającej, określenie wielkości budżetu przeznaczanego na działania ewaluacyjne,
- określenie głównych obszarów tematycznych ewaluacji programu,
- opis działań związanych z budową potencjału instytucjonalnego oraz rozwijaniem kultury ewaluacyjnej wśród podmiotów zaangażowanych w proces ewaluacji programu.

Uszczegółowieniem i rozwinięciem PEMRPO będą okresowe plany ewaluacji, definiujące zakres minimalnych zobowiązań Instytucji Zarządzającej dotyczących ewaluacji programu, w perspektywie rocznej.

1. Ogólna charakterystyka Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 jest podstawowym dokumentem operacyjnym służącym realizacji polityki rozwoju województwa. Łączy on w sobie założenia Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia oraz potrzeby i aspiracje mieszkańców Województwa Małopolskiego, wynikające ze specyfiki i wewnętrznego potencjału regionu. MRPO określa priorytetowe obszary oraz kierunki interwencji, służące rozwojowi województwa, realizowane przy udziale środków EFRR.

Celem głównym MRPO jest *tworzenie warunków dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.*

Cel ten będzie osiągniany w szczególności poprzez inwestycje infrastrukturalne wzmacniające konkurencyjność, wspieranie innowacyjności i społeczeństwa informacyjnego oraz poprawę stanu środowiska naturalnego i kulturowego.

Powyższy cel jest zgodny z celem określonym dla regionów celu „Konwergencja” w Rozporządzeniu Rady nr 1083/2006. Cel główny zostanie zrealizowany za pomocą celów szczegółowych oraz celów operacyjnych, sformułowanych dla poszczególnych osi priorytetowych programu.

Celami szczegółowymi MRPO są:

- a) **podnoszenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Małopolski** – cechy te określą atrakcyjność i pozycję regionu jako miejsca aktywności gospodarczej, co jest fundamentem ekonomicznym pomyślności i standardu życia mieszkańców województwa;
- b) **poprawa spójności wewnętrznej regionu osiągnana w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju** – realizacja tego celu zorientowana będzie na stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju społecznego i wysokiej jakości życia – co decyduje o spójności regionu jako bezpiecznego i przyjaznego miejsca zamieszkania i pobytu, a w konsekwencji o jego konkurencyjności;
- c) **rozwój potencjału instytucjonalnego podmiotów z terenu Małopolski** – jest to niezbędny instrument osiągania pozytywnych zmian w regionie mający na celu wzmocnienie zdolności absorpcji środków MRPO.

Cele szczegółowe są zgodne z celem głównym i wszystkimi sześcioma celami horyzontalnymi NSRO. Są one również bezpośrednio powiązane z ogólnymi celami, jakie w ramach systemu realizacji NSRO postawiono 16 regionalnym programom operacyjnym.

Szczegółową strukturę celów MRPO ilustruje rysunek 1.

Rysunek 1. Schemat celów MRPO na lata 2007-2013

Cel główny:

TWORZENIE WARUNKÓW DLA WZROSTU GOSPODARCZEGO I ZATRUDNIENIA

Cele szczegółowe

Podnoszenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Małopolski

Spójność wewnętrzna regionu osiągnana w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju

Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego podmiotów z terenu Małopolski

Cele operacyjne

1.
Poprawa dostępu do edukacji i rozwój społeczeństwa informacyjnego

6.
Zmniejszenie infrastrukturalnych barier w dostępie do usług społecznych

8.
Stworzenie szerokiej i stabilnej platformy współpracy międzyregionalnej

2.
Wzmacnianie konkurencyjności przedsiębiorstw

7.
Likwidowanie zaniedbań w ochronie środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami

9.
Zapewnienie efektywnej realizacji Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013

3.
Podniesienie konkurencyjności turystycznej regionu

4.
Rozwój infrastruktury sprzyjającej wzrostowi społeczno-gospodarczemu

5.
Wzmocnienie pozycji Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego jako znaczącego ośrodka metropolitalnego w Europie

Małopolski Regionalny Program Operacyjny stanowi precyzyjnie dobrany katalog interwencji o największym znaczeniu dla regionu.

Osie priorytetowe MRPO dzielą się na trzy grupy:

1. Na pierwszą składają się **osie priorytetowe od 1 do 5**. Elementem wspólnym tych osi jest **zdecydowana orientacja na budowanie i wzmocnienie tych potencjałów Małopolski, które decydują o konkurencyjności gospodarczej regionu**. Przyczyniać się to będzie nie tylko do lepszej pozycji konkurencyjnej Małopolski, ale również do umacniania całej Wspólnoty Europejskiej w sposób zgodny z podstawowymi celami Strategii Lizbońskiej. Obszary interwencji MRPO, które w najwyższym stopniu przyczynią się do wzmocnienia małopolskiej, a przez to polskiej i europejskiej gospodarki obejmują:
 - **rozwijanie potencjału uczelni wyższych i ośrodków kształcenia ustawicznego**, co w założeniu ma prowadzić do poprawy poziomu wykształcenia mieszkańców regionu oraz wydłużenia czasu przebywania na rynku pracy przez osoby już zatrudnione, których kwalifikacje zawodowe wymagają uzupełnienia ze względu na zmieniające się otoczenie społeczno-gospodarcze. Podejmowane w tym zakresie interwencje służyć będą realizacji celów krajowej Strategii Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013;
 - tworzenie **warunków dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego**, rozumiane jako interwencje publiczne w sferach i na obszarach, w których dziedzina ta nie rozwija się samoistnie wystarczająco dynamicznie. Interwencje będą ukierunkowane na zapewnienie powszechnego i równego dostępu do Internetu oraz do usług publicznych świadczonych on-line, przy generalnym ukierunkowaniu na ułatwianie i katalizowanie bezpiecznego obrotu gospodarczego;
 - bezpośrednie i pośrednie **wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw**, polegające na udzielaniu dotacji inwestycyjnych mieszczących się w uzgodnionych schematach pomocy publicznej, poprawie dostępności do kapitału poprzez tworzenie i wzmocnienie instrumentów finansowych oferowanych przez instytucje otoczenia biznesu oraz ułatwienie przenoszenia innowacyjnych i nowoczesnych rozwiązań ze sfery nauki do sektora przedsiębiorstw. Wszystkie te działania przyczynią się do ograniczenia podstawowych barier utrudniających obecnie rozwój małopolskich firm oraz do zmiany ich metod funkcjonowania na takie, które przynoszą wyższą wartość dodaną;
 - **wsparcie rozwoju turystyki**, w ramach rozwoju przemysłów czasu wolnego jako ważnego sektora gospodarki regionalnej szansy o dużym, lecz nie w pełni dotychczas wykorzystywanym potencjale. Działania będą ukierunkowane na tworzenie nowych możliwości, jak również poprawa istniejących warunków rozwoju firmom z branży turystycznej i okołoturystycznej. Wsparte zostaną również inwestycje przedsiębiorstw związane z turystyką. Interwencje będą realizowane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;
 - w kontekście wzmocnienia potencjału turystycznego regionu realizowane będą również przedsięwzięcia z zakresu **ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Małopolski oraz wzmocnienia instytucji odpowiedzialnych za jego zachowanie i udostępnianie**. Motywacją wsparcia

tego obszaru, poza korzyścią polegającą na ochronie dziedzictwa kulturowego przed zniszczeniem, jest zwiększanie gospodarczego znaczenia sektora kultury poprzez poszerzenie oferty przeznaczonej dla konsumentów kultury. Podejmowane interwencje wspierać będą realizację celów Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2013, w obszarze ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju instytucji artystycznych; analogiczne interwencje będą realizowane w odniesieniu do dziedzictwa przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000, które lepiej chronione można będzie udostępnić turystom;

- **zmniejszeniu barier przestrzennych** dla rozwoju gospodarczego wynikających ze słabej zewnętrznej dostępności regionu oraz niedostatecznej oferty terenów inwestycyjnych. Poprzez rozwijanie i poprawę jakości infrastruktury drogowej oraz przygotowywanie terenów pod inwestycje osiągnięty zostanie efekt w postaci większej opłacalności lokowania inwestycji w Małopolsce. Dzięki stworzeniu dogodnych warunków komunikacji, w tym poprzez zwiększanie roli transportu zbiorowego, w regionie zainwestuje więcej przedsiębiorstw – zarówno rodzimych, jak i zewnętrznych. Rozwój powiązań drogowych z istniejącymi i planowanymi odcinkami autostrady służyć będzie realizacji wspólnotowych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T);
- **kompleksowe wsparcie rozwoju najważniejszego ośrodka wzrostu Małopolski – Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM)**, obejmującego stolicę województwa Kraków i gminy otaczające to miasto, silnie powiązane z nim społecznie i gospodarczo. Planowane interwencje będą dotyczyły poszerzania jakości i wolumenu usług o charakterze metropolitalnym, wzmocnienia instytucji badawczo-rozwojowych z terenu metropolii oraz usprawnianiu wewnętrznej komunikacji w obrębie KOM, w tym dostępu do niego z zewnątrz, drogą lotniczą. Dzięki tym interwencjom wzmocnione zostaną najważniejsze funkcje metropolii i jednocześnie jej synergiczne oddziaływanie na pozostałe obszary regionu. Wzrośnie znaczenie i konkurencyjność Krakowa, jako europejskiego ośrodka gospodarczego, lecznictwa specjalistycznego, kulturalnego, turystycznego i naukowego.

2. Drugą grupę tworzą **osie priorytetowe od 6 do 7**. Wspólnym elementem tych osi jest **troska o zapewnienie warunków rozwoju porównywalnych w ramach regionu**, zarówno indywidualnego rozwoju mieszkańców Małopolski, jak i rozwoju gospodarczego tutejszych firm, niezależnie od miejsca zamieszkania czy lokalizacji działalności. Interwencje w ramach tych osi będą zorientowane na wyrównywanie różnic w dostępie do usług publicznych i różnic w poziomie rozwoju cywilizacyjnego pomiędzy poszczególnymi obszarami regionu. Pozwoli to także odnieść się do specyficznych problemów występujących na obszarach wiejskich i miejskich. Aktywność skupiać się będzie na następujących obszarach:

- **rewitalizacja obszarów zdegradowanych, w tym dotyczących budownictwa mieszkaniowego**. Pożądanym efektem tych działań jest wywołanie pozytywnych zmian gospodarczych i społecznych na obszarach miejskich, w tym tych, które podupadły ze względu na prowadzoną tam wcześniej działalność przemysłową, górniczą czy wojskową. W sposób szczególny działania te przygotowywane są jako odpowiedź na problemy

małopolskich miast. Poprzez realizację na ich terenie kompleksowych programów rewitalizacji, wyselekcjonowane obszary na powrót zostaną włączone do pełnowartościowej substancji urbanistycznej, a ich mieszkańcy zabezpieczeni przed zjawiskiem marginalizacji społecznej. W powiązaniu z tymi przedsięwzięciami, realizowane będą działania z zakresu **wyposażenia miast także w inną infrastrukturę społeczną m.in. edukacyjną i sportową**, odpowiadającą współczesnym standardom. Dzięki temu przybliżone zostaną warunki równego dostępu ludności do usług publicznych należących do wyżej wymienionych sfer, przez co oddalona zostanie groźba marginalizacji niektórych obszarów i grup społecznych oraz ryzyko wystąpienia niepożądanych zjawisk społecznych wynikających z marginalizacji;

- **wyposażeniu miejscowości wiejskich w podstawową infrastrukturę społeczną, m.in. edukacyjną, sportową oraz związaną z opieką nad dziećmi** odpowiadającą współczesnym standardom. Dzięki temu przybliżone zostaną warunki równego dostępu ludności wiejskiej do usług publicznych należących do wyżej wymienionych sfer, jak również ułatwiony zostanie dostęp kobiet do rynku pracy;
- **poprawie dostępności do usług ochrony zdrowia.** Wsparcie udzielane podmiotom funkcjonującym w publicznym systemie ochrony zdrowia doprowadzi do poprawy jakości świadczonych usług medycznych oraz ich przestrzennej dostępności. Szczególnie wzmocnione zostaną te dziedziny usług medycznych, których rozwój jest niezbędny ze względu na starzejące się społeczeństwo i coraz większe nasilenie chorób cywilizacyjnych, tj. kardiologii (układu krążenia), onkologii i psychiatrii. Wsparcie zostaną ponadto działania zmierzające do poprawy funkcjonowania służb ratowniczych oraz poprawa jakości infrastruktury socjalnej i wychowawczej;
- realizacji niezbędnego katalogu działań **zorientowanych na ochronę środowiska naturalnego**, związanych z gospodarką wodno-ściekową, wytwarzaniem ekologicznej energii i poprawą systemów ciepłowniczych oraz gospodarką odpadami. Działania te umożliwią zmniejszenie uciążliwości aktywności ludzkiej, w tym gospodarczej dla środowiska, co jest niezbędnym warunkiem dla prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju. Inwestycje w sektorze wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych przyczynią się do realizacji narodowego celu redukcji dwutlenku węgla oraz wpłyną na poprawę bezpieczeństwa dostaw energii i podniesienie efektywności energetycznej, co będzie sprzyjało realizacji postanowień Dyrektywy 2004/8/WE oraz Polityki Energetycznej Państwa do 2025 roku. Interwencje te zostaną uzupełnione o tworzenie i modernizację infrastruktury i systemów informacji **przeciwdziałających klęskom żywiołowym**, które wielokrotnie występowały w Małopolsce i powodowały dotkliwe straty dla regionalnej gospodarki.

3. Trzecią grupę stanowią **osie priorytetowe numer 8 i 9**, których wspólnym mianownikiem jest budowanie potencjału instytucjonalnego Małopolski. Osie te odnoszą się do następujących obszarów:

- **promocji Małopolski oraz wspierania uczestnictwa podmiotów z terenu regionu w europejskich sieciach współpracy.** Dzięki tego rodzaju aktywności ułatwiony zostanie transfer wiedzy i doświadczeń pomiędzy organizacjami z Małopolski a innymi podmiotami europejskimi, dzięki czemu

przyśpieszony zostanie szeroko pojęty proces uczenia się. Jednocześnie więcej podmiotów i osób z innych regionów Unii Europejskiej będzie miało możliwość zapoznania się z możliwościami oferowanymi przez Małopolskę.

- o **zapewnienia odpowiedniego potencjału administracyjnego** dla skutecznej realizacji programu operacyjnego. Dzięki działaniom finansowanym w ramach Pomocy Technicznej potencjalni beneficjenci programu będą posiadali kompleksową wiedzę na temat istniejących możliwości wsparcia, a instytucje odpowiadające za realizację programu będą dysponować zasobami ludzkimi i logistycznymi niezbędnymi dla wykonywania swych funkcji. Całościowo przyczyni się to do osiągnięcia wysokiej efektywności udzielania wsparcia.

Łączna suma środków publicznych zaangażowanych w realizację MRPO w latach 2007-2013 wyniesie **1 758, 8 mln euro**.

W ramach tej sumy:

- **1 290, 3 mln euro** będzie pochodziło z budżetu UE,
- **227,7 mln euro** – z krajowych środków publicznych,
- **267, 9 mln euro** – ze środków prywatnych.

Wydatki w ramach polityki spójności będą koordynowane z wydatkami przeznaczonymi na instrumenty strukturalne Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej.

2. Organizacja procesu ewaluacji Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w okresie 2007-2013

W okresie programowania 2007-2013 ewaluacja będzie prowadzona głównie na dwóch poziomach wdrażania:

- **Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia** (ewaluacje dotyczące w szczególności kwestii horyzontalnych oraz przekrojowych odnoszące się do więcej niż jednego programu operacyjnego),
- **programów operacyjnych** (ewaluacje dotyczące kwestii specyficznych dla danego programu operacyjnego, za przeprowadzanie których odpowiedzialne są Instytucje Zarządzające).

2.1 Podmioty zaangażowane w ewaluację MRPO oraz ich rola

Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces ewaluacji MRPO są:

- a) **Krajowa Jednostka Oceny**, której funkcje pełni Minister Rozwoju Regionalnego; zadania Krajowej Jednostki Oceny w strukturach urzędu obsługującego Ministra wykonuje Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej,
- b) **Instytucja Zarządzająca MRPO**, której funkcje pełni Zarząd Województwa Małopolskiego,
- c) **Instytucja Koordynująca RPO**, której funkcje pełni Minister Rozwoju Regionalnego; zadania Instytucji Koordynującej RPO w strukturach urzędu obsługującego Ministra wykonuje Departament Koordynacji Programów Regionalnych,
- d) **Komitet Monitorujący MRPO**.

Za prowadzenie ewaluacji na poziomie Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego odpowiedzialna jest Instytucja Zarządzająca programem, którą jest **Zarząd Województwa Małopolskiego**. Obowiązki IZ MRPO, w zakresie funkcji zarządczych, w tym ewaluacji, pełni **Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego**.³

Departament Polityki Regionalnej pełni funkcje Jednostki Ewaluacyjnej. W jego strukturze komórką organizacyjną właściwą w zakresie czynności związanych z ewaluacją MRPO jest **Zespół Programowania i Ewaluacji**.⁴

³ Zgodnie z Uchwałą Nr 266/07 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 25 kwietnia 2007 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego w Krakowie.

⁴ Zgodnie z Zarządzeniem Nr 63/07 Marszałka Województwa Małopolskiego z dnia 14 maja 2007 r. w sprawie podziału na wewnętrzne komórki organizacyjne oraz szczegółowego zakresu działania Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, zm. Zarządzeniem Nr 71/07 z dn. 15 maja 2007 r. – do szczegółowego zakresu działania Zespołu Programowania i Ewaluacji należy m.in. prowadzenie ewaluacji MRPO poprzez przygotowywanie planów ewaluacji oraz raportów ewaluacyjnych.

Rolą **Instytucji Zarządzającej MRPO**, w zakresie ewaluacji programu, jest w szczególności:

- a. zapewnienie środków finansowych, w ramach pomocy technicznej, na prowadzenie ewaluacji,
- b. pozyskiwanie i gromadzenie odpowiednich danych z systemu monitoringu,
- c. opracowanie, zatwierdzanie i aktualizowanie PEMRPO oraz koordynacja procesu realizacji określonych w nim celów,
- d. zapewnienie przeprowadzenia ewaluacji ex ante MRPO⁵,
- e. zapewnienie przeprowadzania ewaluacji operacyjnych związanych z monitorowaniem realizacji programu, w szczególności w przypadku, gdy wyniki monitoringu wykazują znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w programie,
- f. zapewnienie przeprowadzania ewaluacji strategicznych, w tym ewaluacji wskazane są w PENSRO jako obligatoryjne dla wszystkich programów operacyjnych,
- g. przekazywanie wyników ewaluacji Komitetowi Monitorującemu MRPO oraz Krajowej Jednostce Oceny, a także Komisji Europejskiej na jej życzenie,
- h. upublicznianie wyników przeprowadzonych ewaluacji,
- i. współpraca z Krajową Jednostką Oceny w zakresie przeprowadzenia do dnia 30 czerwca 2011 roku ewaluacji stopnia realizacji programu, której wyniki posłużą do dokonania alokacji krajowej rezerwy wykonania.
- j. współpracę z Krajową Jednostką Oceny oraz Komisją Europejską przy ewaluacjach realizowanych z ich inicjatywy,
- k. współpracę z Krajową Jednostką Oceny oraz Komisją Europejską przy ewaluacji ex-post,
- l. podejmowanie decyzji o zakresie wykorzystania rekomendacji płynących z poszczególnych ewaluacji,
- m. monitorowanie procesu wdrażania rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonych ewaluacji.

Zobowiązania Instytucji Zarządzającej MRPO realizowane będą zgodnie z wytycznymi Krajowej Jednostki Oceny oraz z uwzględnieniem wspólnotowych standardów w zakresie prowadzenia ewaluacji funduszy strukturalnych.

Rolą **Komitetu Monitorującego MRPO**, w zakresie ewaluacji programu, jest w szczególności:

- a. zapoznawanie się z PEMRPO,
- b. monitorowanie procesu ewaluacji MRPO,
- c. rekomendowanie obszarów, które powinny zostać poddane ewaluacji w ramach MRPO,
- d. zapoznawanie się z wynikami ewaluacji.

⁵ Ewaluacja ex ante MRPO przeprowadzona została przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego we współpracy z Instytucją Zarządzającą programem.

W zakresie działań związanych z ewaluacją MRPO, Instytucja Zarządzająca w szczególności współpracuje z:

- **Krajową Jednostką Oceny**, odpowiedzialną za przeprowadzenie ewaluacji na poziomie NSRO i wypracowanie standardów oraz koordynację działań w zakresie ewaluacji prowadzonych w ramach poszczególnych programów operacyjnych;
- **Instytucją Koordynującą Regionalne Programy Operacyjne**, odpowiedzialną za prowadzenie ewaluacji RPO w ujęciu przekrojowym w obszarach dotyczących kwestii horyzontalnych.

2.2 Realizacja procesu ewaluacji MRPO

Ewaluacje zewnętrzne i wewnętrzne

W celu zachowania niezależności procesu badawczego oraz obiektywności wyników, **ewaluacje wykonywane będą głównie przez podmioty zewnętrzne** funkcjonalnie niezależne od Instytucji Zarządzającej, Instytucji Certyfikującej oraz Instytucji Audytowej. W odniesieniu do ewaluacji zewnętrznych, wybór podmiotów przeprowadzających ewaluację prowadzony będzie zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177 z późn. zm.).

Ponadto w razie potrzeby prowadzone będą **ewaluacje wewnętrzne**, wykonywane przez Jednostkę Ewaluacyjną we własnym zakresie i mające charakter uzupełniający w stosunku do ewaluacji zewnętrznych. Dopuszcza się możliwość prowadzenia ewaluacji wewnętrznych przede wszystkim w przypadku badań o relatywnie wąskim/ ograniczonym zakresie, nie wymagających zaangażowania znaczących zasobów własnych Jednostki Ewaluacyjnej (osobowych, czasowych), a także w przypadku, gdy Jednostka Ewaluacyjna dysponuje większą częścią danych, informacji i źródeł niezbędnych do przeprowadzenia planowanego badania. W przypadku ewaluacji wewnętrznych Jednostka Ewaluacyjna zapewni niezależność procesu ewaluacji i obiektywność wyników, z uwzględnieniem obowiązujących standardów w zakresie rzetelności i staranności prowadzenia badań.

Okresowe plany ewaluacji, sprawozdawczość

W oparciu o zidentyfikowane obszary badań ewaluacyjnych sporządzane będą **okresowe (roczne) plany ewaluacji MRPO**, zawierające listę ewaluacji planowanych do przeprowadzenia w roku następnym. Okresowe plany ewaluacji będą sporządzane i przesyłane do Krajowej Jednostki Oceny, w terminie do 31 grudnia każdego roku.

W terminie do 31 marca każdego roku Instytucja Zarządzająca MRPO będzie sporządzać i przekazywać do Krajowej Jednostki Oceny **informację (roczną) dotyczącą działań w zakresie ewaluacji MRPO** realizowanych w roku poprzednim. Zakres informacji rocznej obejmować będzie w szczególności:

- informację dotyczącą zrealizowanych badań ewaluacyjnych,

- informację dotyczącą wdrożonych rekomendacji,
- informację dotyczącą działań podjętych w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego.

Mechanizmem sprzyjającym integrowaniu wniosków i rekomendacji sformułowanych w ramach przeprowadzonych ewaluacji ze strategicznymi decyzjami Instytucji Zarządzającej jest rozwiązanie polegające na wyodrębnieniu i przypisaniu Departamentowi Polityki Regionalnej zarówno funkcji Jednostki ds. Zarządzania MRPO, jak i funkcji Jednostki Ewaluacyjnej. Takie rozwiązanie umożliwi ścisłe powiązanie procesu operacjonalizacji wniosków z przeprowadzonych badań z formułowaniem praktycznych rekomendacji dla Zarządu Województwa Małopolskiego w przedmiocie sposobu i zakresu wykorzystania wyników ewaluacji.

Ponadto, zgodnie z zapisami *Podręcznika Instytucji Zarządzającej Małopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013*, wnioski i rekomendacje z przeprowadzonych ewaluacji uwzględniane będą w procesie pn. „Wprowadzanie zmian w systemie”.

Jednostka Ewaluacyjna

W zakresie realizacji poszczególnych ewaluacji Jednostka Ewaluacyjna jest odpowiedzialna w szczególności za:

- a) przygotowanie ewaluacji poprzez opracowanie zakresu planowanego badania ewaluacyjnego, w tym:
 - sformułowanie tematu badania ewaluacyjnego,
 - określenie głównych problemów badawczych,
 - sformułowanie pytań i kryteriów ewaluacyjnych,
 - określenie minimalnych wymagań odnośnie metodologii i zespołu badawczego,
 - określenie ram czasowych badania,
 - określenie innych wymagań odnośnie wykonawcy w tym formy, miejsca i terminu prezentacji wyników badania,
 - określenie formy i zakresu treści raportu końcowego.

- b) wybór wykonawcy (w przypadku ewaluatora zewnętrznego), w tym opracowanie merytorycznych kryteriów wyboru wykonawcy oraz jego wyłonienie.

- c) nadzór nad realizacją badania ewaluacyjnego – od momentu podpisania umowy z danym wykonawcą do momentu odbioru ostatecznej wersji raportu końcowego z ewaluacji, w tym:
 - monitorowanie postępu prac wykonawcy w ramach zleconego badania ewaluacyjnego poprzez: pozyskiwanie informacji o postępie prac wykonawcy, stały kontakt i spotkania robocze z wykonawcą, odbiór i ocenę raportów cząstkowych;
 - udzielanie pomocy wykonawcy w zakresie dostępu do danych niezbędnych do przeprowadzenia oceny, w tym poprzez udostępnianie posiadanych danych,

koordynację procesu udostępniania danych przez instytucje zaangażowane w proces wdrażania MRPO;

- ocena wstępnych wersji raportów końcowych.

W celu ujednoczenia struktury **raportów końcowych z ewaluacji**, przyjmuje się, że minimalny standard modelowej struktury raportu tworzą następujące elementy:

- i. streszczenie raportu (nie więcej niż 10% całkowitej objętości raportu),
- ii. wprowadzenie, w tym określenie przedmiotu ewaluacji oraz celu badania,
- iii. opis zastosowanej metodologii oraz źródeł informacji i danych wykorzystanych w ramach badania,
- iv. prezentacja wyników badania wraz z ich interpretacją,
- v. podsumowanie i wnioski,
- vi. rekomendacje,
- vii. załącznik(i).

W strukturze Jednostki Ewaluacyjnej MRPO bezpośrednio zaangażowanych w realizację zadań związanych z ewaluacją programu będzie trzech pracowników, w tym: kierownik Zespołu Programowania i Ewaluacji oraz dwie osoby zatrudnione na stanowisku ds. ewaluacji.⁶

Regionalna grupa sterująca ewaluacją

W celu usprawnienia oraz realizacji zasady partnerstwa i koordynacji procesu ewaluacji na poziomie UMWM, przewiduje się powołanie regionalnej grupy sterującej ewaluacją, z udziałem przedstawicieli właściwych komórek organizacyjnych Urzędu,⁷ a także – w miarę potrzeb i możliwości – ekspertów zewnętrznych, w szczególności przedstawicieli środowiska akademickiego oraz innych, zewnętrznych partnerów samorządu województwa.

Zasadniczą rolą grupy sterującej, w zakresie ewaluacji MRPO, będzie w szczególności zapewnienie merytorycznego wsparcia Jednostce Ewaluacyjnej w identyfikowaniu obszarów i tematów ewaluacji, planowaniu i projektowaniu poszczególnych badań ewaluacyjnych oraz pozyskiwaniu i udostępnianiu danych niezbędnych do przeprowadzenia oceny, a także wstępna ocena raportów ewaluacyjnych.

Grupa sterująca ewaluacją na poziomie regionalnym stanowić będzie również instrument koordynowania i synchronizacji działań realizowanych w związku z procesem ewaluacji MRPO z analogicznymi działaniami podejmowanymi w odniesieniu do regionalnego komponentu PO Kapitał Ludzki oraz działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich wdrażanych na poziomie UMWM.

⁶ Zgodnie z zestawieniem zadań zespołów związanych z zarządzaniem i wdrażaniem MRPO na lata 2007-2013, zawartym w *Opisie systemu zarządzania i kontroli w ramach MRPO*, będącym częścią *Podręcznika Instytucji Zarządzającej Małopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013*.

⁷ W szczególności w skład grupy wchodzić będą przedstawiciele Zespołu Programowania i Ewaluacji oraz Zespołu Programowania, Monitoringu i Ewaluacji PO KL w Departamencie Polityki Regionalnej.

Małopolskie Obserwatorium Polityki Rozwoju

Proces ewaluacji MRPO prowadzony będzie przy wykorzystaniu instrumentu pn. Małopolskie Obserwatorium Polityki Rozwoju, które zostanie utworzone w strukturze UMWM, w ramach wyodrębnionego projektu. Zasadniczą rolą Obserwatorium będzie dostarczanie informacji niezbędnej do prowadzenia polityki rozwoju województwa, w szczególności jego funkcjonowanie mieć będzie na celu: wspomaganie procesów decyzyjnych poprzez monitorowanie, analizowanie i prognozowanie zmian społeczno-gospodarczych, bieżący monitoring przebiegu zjawisk społeczno-gospodarczych w regionie, prowadzenie analiz porównawczych, badanie tempa zmian zachodzących w rozwoju społeczno-gospodarczym, analizowanie zgodności trendów rozwojowych z założeniami polityki regionalnej, przygotowanie opracowań stanowiących podstawę do ewaluacji polityki rozwoju, a także doskonalenie funkcjonujących obecnie rozwiązań w zakresie prowadzenia badań i analiz oraz współpracy na płaszczyźnie wymiany informacji w regionie. Zgodnie z założeniami projektu przewiduje się, że w ramach Obserwatorium prowadzone będą m.in. takie działania jak:

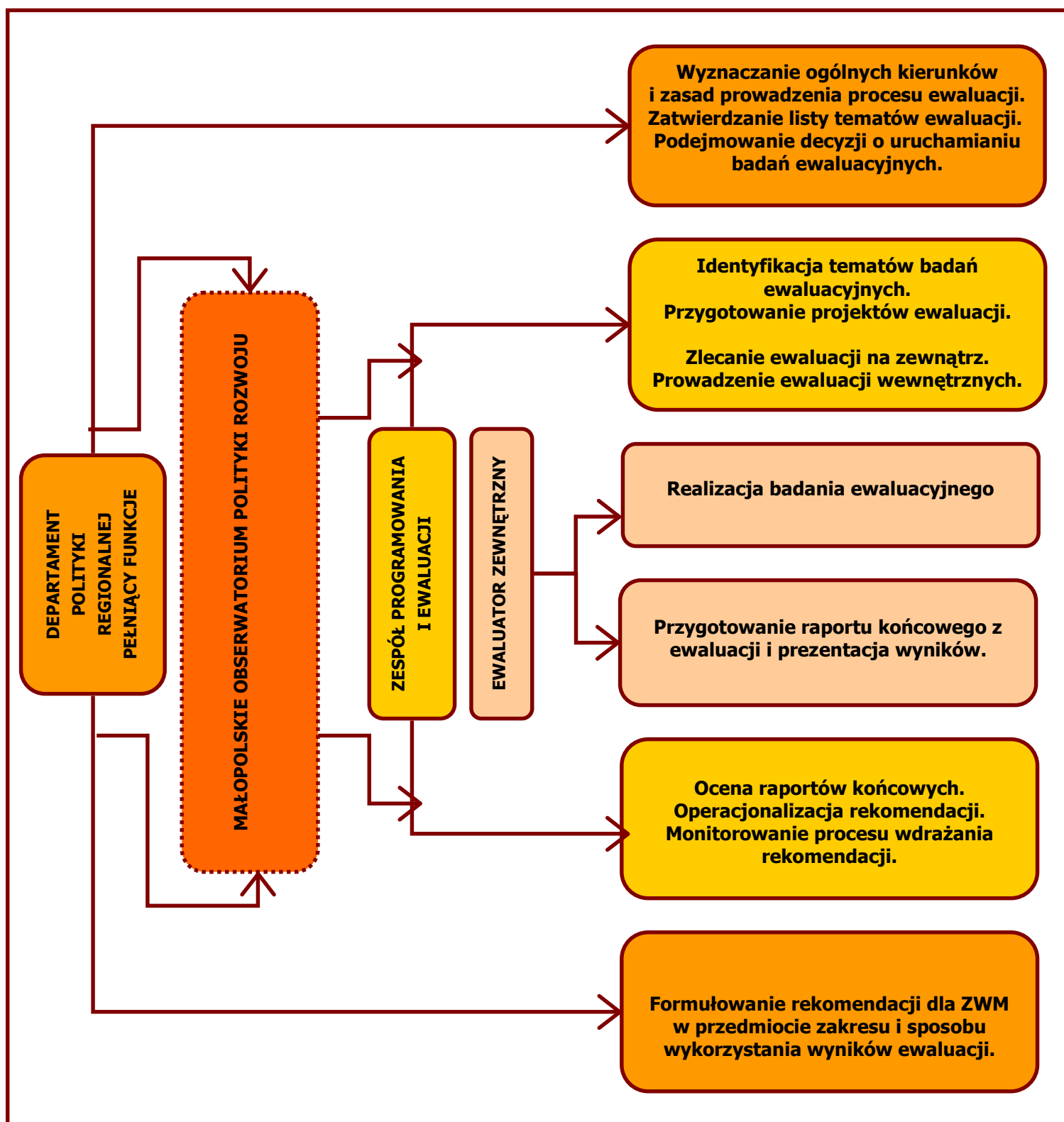
- inwentaryzacja dostępnych źródeł informacji oraz określenie zakresu zbieranych i udostępnionych danych,
- kompletowanie i analizowanie informacji o rozwoju województwa,
- definiowanie dodatkowych potrzeb informacyjnych,
- opracowanie i konsultowanie założeń metodologicznych badań oraz udział w opracowywaniu raportów z prowadzonych badań, a także dokumentów planistycznych opartych o wyniki tych badań,
- organizacja konferencji i seminariów informujących o wynikach przeprowadzonych badań,
- organizowanie krajowych i zagranicznych wizyt studyjnych,
- publikowanie analiz związanych z rozwojem regionalnym, absorpcją środków europejskich,
- utworzenie i systematyczna aktualizacja metabazy danych dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego województwa.

Finansowanie działań związanych z ewaluacją MRPO

Działania związane z ewaluacją MRPO finansowane są ze środków Pomocy Technicznej MRPO oraz budżetu Województwa Małopolskiego. W oparciu o wstępne szacunki przewiduje się, że budżet działań związanych z ewaluacją MRPO wyniesie co najmniej 1 500 000 PLN. Budżet ten zostanie uzupełniony o środki zarezerwowane dla projektu Małopolskiego Obserwatorium Polityki Rozwoju, którego alokacja wynosi 2 000 000 PLN.

Szczegółowy opis procesu ewaluacji MRPO (schemat blokowy oraz instrukcja realizacji procesu) został zawarty w *Podręczniku Instytucji Zarządzającej Małopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013*.

Rysunek 2. Organizacja ewaluacji na poziomie Jednostki Ewaluacyjnej MRPO

3. Główne obszary tematyczne ewaluacji Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w okresie 2007-2013

W ramach zidentyfikowanych i przedstawionych poniżej obszarów tematycznych prowadzone będą ewaluacje strategiczne oraz operacyjne. Tematy poszczególnych ewaluacji strategicznych oraz operacyjnych zostaną szczegółowo określone na etapie realizacji procesu ewaluacji MRPO i zawarte zostaną w okresowych planach ewaluacji programu.

Na **poziomie strategicznym** realizowane będzie ocena stopnia realizacji celu głównego programu tj.

Ocena wpływu Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na rozwój społeczno-ekonomiczny Województwa Małopolskiego.

Cel główny:
Tworzenie warunków dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

Przedmiotem działań w tym obszarze będzie kompleksowa ocena oddziaływania MRPO na rozwój ekonomiczny i społeczny regionu poprzez badanie wpływu programu na wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Badania ewaluacyjne koncentrować będą się na ocenie wpływu MRPO na liczbę utworzonych miejsc pracy netto oraz brutto, w tym w podziale na kobiety i mężczyzn, a także wpływu na wielkość zmiany w poziomie regionalnego PKB (w tym w relacji do średniej UE). Badania ewaluacyjne opierać się będą na ocenie stopnia realizacji wskaźników określonych w tabeli 1.

Tabela 1. Wskaźniki realizacji celu głównego

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia	Wskaźnik oddziaływania	Wartość bazowa	Wartość docelowa (2013)	Źródło danych/ częstotliwość pomiaru
	(1) Utworzone miejsca pracy Definicja: utworzone miejsca pracy brutto, odpowiedniki zatrudnienia w pełnym wymiarze godzin ⁸	0	3100;	System monitoringu/ Rocznie
(2) z tego: dla mężczyzn	0	1550		
(3) z tego: dla kobiet	0	1550		
Liczba utworzonych miejsc pracy netto	0	9324	Oszacowanie HERMIN/ raz, na koniec realizacji programu	
Zmiana w poziomie PKB (w stosunku do scenariusza bazowego)	0	+1,84%	Oszacowanie HERMIN/ raz, na koniec realizacji programu	

⁸ Liczba utworzonych miejsc pracy brutto, w podziale na obszary miejskie i wiejskie, zostanie określona na podstawie danych pochodzących z systemu monitorowania.

W ramach oceny realizacji celu głównego badany będzie ponadto wpływ programu na realizację kategorii interwencji odnoszących się do Strategii Lizbońskiej.

Na poziomie strategicznym prowadzona będzie również kompleksowa ocena wpływu MRPO na rozwój obszarów i sektorów decydujących o konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa oraz na poprawę spójności wewnętrznej regionu, w zakresie tworzenia porównywalnych warunków rozwoju dla różnych części Małopolski, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a także wpływ interwencji programu na stan środowiska naturalnego.

Na **poziomie operacyjnym** ewaluacja MRPO prowadzona będzie poprzez ocenę stanu osiągania wskaźników realizacji poszczególnych osi priorytetowych programu (w odniesieniu do określonych wartości bazowych).

Badania ewaluacyjne w powyższym zakresie koncentrować się będą na wartościowaniu interwencji MRPO w ramach:

a. Budowania i wzmacniania potencjałów decydujących o konkurencyjności gospodarczej Małopolski, w szczególności w następujących obszarach:

- Rozwój potencjału szkół wyższych i ośrodków kształcenia ustawicznego;
- Tworzenie warunków dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego;
- Tworzenie silnego i stabilnego sektora małych i średnich przedsiębiorstw;
- Rozwój turystyki;
- Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Małopolski oraz wzmacnianie instytucji odpowiedzialnych za jego zachowanie i udostępnienie;
- Zmniejszanie barier przestrzennych dla rozwoju gospodarczego;
- Rozwój Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego;

b. Zapewniania porównywalnych warunków rozwoju w ramach regionu, w szczególności w następujących obszarach:

- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich;
- Wyposażenie w infrastrukturę społeczną miast i obszarów wiejskich;
- Poprawa dostępności do usług ochrony zdrowia;
- Realizacja działań zorientowanych na ochronę środowiska naturalnego;

c. Budowania potencjału instytucjonalnego Małopolski, w szczególności w następujących obszarach:

- Promocja Małopolski oraz uczestnictwo podmiotów z terenu regionu w europejskich sieciach współpracy;
- Zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego dla skutecznej realizacji programu operacyjnego.

Ponadto na poziomie operacyjnym badaniu i ocenie podlegać będzie **funkcjonowanie wybranych elementów systemu zarządzania i wdrażania MRPO**. W zależności od bieżących potrzeb lub zidentyfikowanych barier i problemów przedmiotem ewaluacji mogą być takie obszary jak zarządzanie finansowe, wybór i realizacja projektów, komunikacja i promocja programu i inne.

Na poziomie operacyjnym, w zakresie w jakim będzie to uzasadnione, możliwe będzie ponadto prowadzenie ewaluacji dotyczących realizacji poszczególnych **działań, typów operacji lub projektów** wdrażanych w ramach MRPO.

Ewaluacja operacyjna na poziomie poszczególnych priorytetów MRPO przeprowadzona zostanie na podstawie oraz z pełnym wykorzystaniem wskaźników realizacji celów operacyjnych, określonych w tabeli 2.

Tabela 2. Wskaźniki realizacji celów operacyjnych MRPO

Cel	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Jednostka miary	Wartość w roku bazowym	Zakładana wartość w roku docelowym (2013)	Źródło danych/ częstotliwość pomiaru
<i>Cel operacyjny 1. Poprawa dostępu do edukacji oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego</i>	Liczba projektów z zakresu edukacji	Wskaźnik produktu	szt.	0	14	IZ/corocznie
	Liczba wspartych obiektów szkolnictwa wyższego i kształcenia ustawicznego		szt.	0	14	IZ/corocznie
	Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego,		szt.	0	20	IZ/corocznie
	w tym projektów z zakresu e-usług		szt.	0	10	
	Długość sieci szerokopasmowej		km	0	2000	IZ/corocznie
	Liczba osób, które uzyskały dostęp do Internetu szerokopasmowego,	Wskaźnik rezultatu	osoby	0	650 tys.	Beneficjent/ corocznie
	w tym na obszarach wiejskich			0	450 tys.	

Cel	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Jednostka miary	Wartość w roku bazowym	Zakładana wartość w roku docelowym (2013)	Źródło danych/ częstotliwość pomiaru
	Liczba odbiorców, którzy uzyskali dostęp do szerokopasmowego Internetu, w tym: - gospodarstwa domowe - MSP - szkoły - podmioty administracji publicznej		%	0	gospodarstwa domowe - 90% MSP - 100% Szkoły - 100% podmioty administracji publicznej - 100%	IZ/corocznie
	Liczba studentów/ uczniów korzystających z efektów projektów		osoby	0	50 tys. (studenci) 0 (uczniowie)	Beneficjent/corocznie
	Liczba osób korzystających z infrastruktury kształcenia ustawicznego		osoby	0	15 tys.	Beneficjent/corocznie
	Liczba usług publicznych oferowanych on-line		usługa	0	Wskaźnik zostanie podany w 2008 r. po ogłoszeniu konkursu projektów	IZ/corocznie
	Odsetek ludności z wyższym wykształceniem	Wskaźnik oddziaływania	%	12,5	14,5	IZ/na koniec okresu programowania
<i>Cel operacyjny 2. Wzmacnianie konkurencyjności przedsiębiorstw</i>	Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla MŚP (Mikro – do 9, Małe – do 49, Średnie – do 249)	Wskaźnik produktu	szt.	0	Mikro– 740 Małe– 340 Średnie– 130	IZ/corocznie
	Liczba projektów z zakresu B+R		szt.	0	150	IZ/corocznie
	Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami, a jednostkami badawczymi		szt.	0	80	IZ/corocznie
	Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze godzin, w podziale na płeć)	Wskaźnik rezultatu	szt.	0 0 0	1000 dla kobiet – 500 dla mężczyzn – 500	IZ/corocznie
	Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R – etaty badawcze (w okresie 5 lat od rozpoczęcia projektu)		szt.	0	60	IZ/corocznie

Cel	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Jednostka miary	Wartość w roku bazowym	Zakładana wartość w roku docelowym (2013)	Źródło danych/ częstotliwość pomiaru
	Dodatkowe inwestycje wykreowane dzięki wsparciu		mln euro	0	147,1	IZ/corocznie
	Liczba mikroprzedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia z programu stały się małymi przedsiębiorstwami	Wskaźnik oddziaływania	szt.	0	370	IZ/corocznie
Cel operacyjny 3. <i>Podniesienie konkurencyjności turystycznej regionu</i>	Liczba projektów z zakresu turystyki	Wskaźnik produktu	szt.	0	100	IZ/corocznie
	Liczba nowoutworzonych, zmodernizowanych, wyposażonych obiektów kultury i dziedzictwa		szt.	0	60	IZ/corocznie
	Liczba osób korzystających w ciągu roku z obiektów objętych wsparciem w wyniku realizacji projektów	Wskaźnik rezultatu	osoby	0	2 mln	IZ/corocznie
	Liczba utworzonych miejsc pracy		osoby	0	600	Beneficjent /corocznie
	Liczba osób odwiedzających Małopolskę	Wskaźnik oddziaływania	osoby	9,3 mln (dane za 2005)	11,9 mln	Małopolska Organizacja Turystyczna / co 2 lata
Cel operacyjny 4. <i>Rozwój infrastruktury sprzyjającej wzrostowi społeczno-gospodarczemu</i>	Liczba projektów z zakresu transportu	Wskaźnik produktu	szt.	0	55	Beneficjent/ corocznie
	Długość nowych dróg: - drogi regionalne - drogi lokalne ⁹		km	0	45 12	Beneficjent/ corocznie
	Długość zrekonstruowanych dróg: - drogi regionalne - drogi lokalne ¹⁰		km	0	350 180	Beneficjent/ corocznie
	Liczba zakupionego taboru transportu publicznego (tabor kolejowy, autobusy miejskie)		szt.	0	41	Beneficjent/ corocznie
	Długość zrekonstruowanych linii kolejowych		km	0	12	Beneficjent/ corocznie
	Powierzchnia stworzonych i rozbudowanych stref inwestycyjnych		ha	0	150	Beneficjent/ corocznie

⁹ Liczba km nowych dróg, w podziale na drogi w miastach i na obszarach wiejskich, określona zostanie na podstawie danych pochodzących z systemu monitorowania.

¹⁰ Liczba km zrekonstruowanych dróg, w podziale na drogi w miastach i na obszarach, wiejskich określona zostanie na podstawie danych pochodzących z systemu monitorowania.

Cel	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Jednostka miary	Wartość w roku bazowym	Zakładana wartość w roku docelowym (2013)	Źródło danych/ częstotliwość pomiaru
	Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych	Wskaźnik rezultatu	min./euro	0	Wskaźnik zostanie podany w 2008 r. po ogłoszeniu konkursu projektów	IZ/ co 3 lata
	Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych liniach kolejowych w przewozach pasażerskich i towarowych		min./euro	0	Wskaźnik zostanie podany w 2008 r. po ogłoszeniu konkursu projektów	IZ/ co 3 lata
	Przyrost liczby ludności korzystającej z komunikacji miejskiej wspartej w ramach programu (nowo zakupiony tabor autobusowy)		osoby/rok	0	6,5 mln	Beneficjent/ corocznie
	Liczba miejsc pracy utworzona w strefach inwestycyjnych		osoby	0	2 000	Beneficjent/ corocznie
	Liczba mieszkańców znajdująca się w izochronie 1 godziny dojazdu do Krakowa	Wskaźnik oddziaływania	osoby	1,8 mln	2,2 mln	IZ/ co 2 lata
Cel operacyjny 5. Wzmocnienie pozycji KOM jako znaczącego ośrodka metropolitalnego w Europie	Liczba projektów z zakresu innowacji	Wskaźnik produktu	szt.	0	2	IZ/corocznie
	Liczba wspartych obiektów z zakresu infrastruktury kulturalnej		szt.	0	7	IZ/corocznie
	Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia		szt.	0	2	IZ/corocznie
	Liczba projektów z zakresu turystyki		szt.	0	1	IZ/corocznie
	Liczba projektów z zakresu transportu zbiorowego na terenie KOM		szt.	0	7	IZ/corocznie
	Liczba osób korzystających z infrastruktury metropolitarnej wspartej w wyniku realizacji projektów (rocznie)	Wskaźnik rezultatu	osoby	0	200 tys.	IZ/corocznie
	Liczba instytucji współpracujących w ośrodku innowacji		szt.	0	5	IZ/corocznie

Cel	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Jednostka miary	Wartość w roku bazowym	Zakładana wartość w roku docelowym (2013)	Źródło danych/ częstotliwość pomiaru
	Liczba utworzonych miejsc pracy ¹¹		osoby	0	80	Beneficjent/ corocznie
	Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych		min./euro	0	Wskaźnik zostanie podany w 2008r. po ogłoszeniu konkursu projektów	IZ/ co 3 lata
	Przyrost liczby ludności korzystającej z komunikacji miejskiej wspartej w ramach programu (na terenie KOM, nowy tabor autobusowy, rocznie)		osoby	0	17,5 mln	Beneficjent/ corocznie
	Liczba turystów odwiedzających Kraków (rocznie)	Wskaźnik oddziaływania	osoby	7,1 mln (dane za 2005)	9,4 mln	Badania MOT/ co 2 lata
<i>Cel operacyjny 6. Zmniejszenie infrastrukturalnych barier w dostępie do usług społecznych</i>	Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast ¹²	Wskaźnik produktu	szt.	0	60	IZ/corocznie
	Liczba projektów z zakresu odnowy centrów wsi		szt.	0	40	IZ/corocznie
	Liczba projektów z zakresu edukacji ¹³		szt.	0	30	IZ/corocznie
	w tym przedszkola		szt.	0	10	
	Liczba projektów z zakresu infrastruktury społecznej		szt.	0	40	IZ/corocznie
	Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia		szt.	0	20	IZ/corocznie
	Powierzchnia obszarów poddanych rewitalizacji	Wskaźnik rezultatu	ha	0	100	Beneficjent/ corocznie
	Liczba studentów/ uczniów korzystających z efektów projektów		osoby	0	10 tys. (uczniowie) 0 (studenci)	IZ/corocznie

¹¹ Wskaźnik dotyczy wpływu interwencji w obszarze turystyki.

¹² W ramach projektów z zakresu rewitalizacji obszarów miejskich będą wspierane m.in. inwestycje w infrastrukturę edukacyjną.

¹³ Wskaźnik dotyczy projektów z zakresu inwestycji w infrastrukturę edukacyjną na obszarach wiejskich.

Cel	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Jednostka miary	Wartość w roku bazowym	Zakładana wartość w roku docelowym (2013)	Źródło danych/ częstotliwość pomiaru
	Liczba osób korzystających z infrastruktury społecznej		osoby	0	30 tys.	IZ/corocznie
	Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych przeprowadzonych sprzętem zakupionym w wyniku realizacji projektów		szt.	0	Wskaźnik zostanie podany w 2008r po ogłoszeniu konkursu projektów	IZ/corocznie
	Zmniejszenie dysproporcji dochodów własnych gmin (na 1 mieszkańca)	Wskaźnik oddziaływania	proporcja	1 : 11	1 : 9	IZ/ co 2 lata
<i>Cel operacyjny 7. Likwidowanie zanieczyszczeń w ochronie środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami</i>	Liczba projektów w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	Wskaźnik produktu	szt.	0	20	IZ/corocznie
	Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami		szt.	0	15	IZ/corocznie
	Liczba projektów mających na celu poprawę jakości powietrza ¹⁴		szt.	0	30	IZ/corocznie
	Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń ¹⁵		szt.	0	4	IZ/corocznie
	Liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektów	Wskaźnik rezultatu	osoby	0	2 tys.	Beneficjent/ corocznie
	Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektów		osoby	0	20 tys.	Beneficjent/ corocznie
	Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji projektów		osoby	0	200 tys.	Beneficjent/ corocznie
	Dodatkowa moc produkcji energii ze źródeł odnawialnych		MWh	0	4,0	Beneficjent/ corocznie
	Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów		osoby	0	15 tys.	Beneficjent/ corocznie

¹⁴ Wskaźnik obejmuje również projekty z zakresu energii odnawialnej.

¹⁵ Wskaźnik dotyczy przeciwdziałania zagrożeniu powodzią.

Cel	Wskaźnik	Typ wskaźnika	Jednostka miary	Wartość w roku bazowym	Zakładana wartość w roku docelowym (2013)	Źródło danych/ częstotliwość pomiaru
<i>Cel operacyjny 8. Stworzenie szerokiej i stabilnej platformy współpracy międzyregionalnej</i>	Liczba zorganizowanych imprez/ wydarzeń promujących region	Wskaźnik produktu	szt.	0	18	IZ/corocznie
	Liczba projektów realizowanych w ramach współpracy międzyregionalnej		szt.	0	50	IZ/corocznie
	Liczba partnerów zagranicznych zaangażowanych w projekty współpracy	Wskaźnik rezultatu	szt.	0	12	Beneficjent/ corocznie
<i>Cel operacyjny 9. Zapewnienie efektywnej realizacji Matopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007 – 2013</i>	Liczba utworzonych miejsc pracy finansowanych ze środków programu (wyłącznie umowy o pracę)	Wskaźnik produktu	etatomiesiąc	0	150	IZ/corocznie
	Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, treningów, wizyt studyjnych		szt.	0	600	IZ/corocznie
	Liczba przeszkolonych osób		osoby	0	18 tys.	IZ/corocznie
	Liczba projektów, które pozytywnie przeszły ocenę formalną w stosunku do liczby wszystkich projektów zgłoszonych podczas naborów	Wskaźnik oddziaływania	%	0	80	IZ/corocznie

Na potrzeby systemu monitorowania wpływu interwencji MRPO na środowisko naturalne, opracowane zostały propozycje wskaźników, możliwych do zastosowania na poziomie projektu. Uwzględnienie tych wskaźników w systemie monitorowania MRPO pozwoli na pozyskiwanie danych niezbędnych do przeprowadzenia horyzontalnej oceny wpływu realizowanych przedsięwzięć na stan środowiska naturalnego. Zestawienie wskaźników zostało zawarte w tabeli 3.

Tabela 3. Propozycje wskaźników na poziomie projektów dla ilościowego określenia oddziaływania na środowisko.

Elementy środowiska wg dyrektywy 2001/42 lub sektor gospodarki	Propozycje wskaźników na poziomie projektów dla ilościowego określenia oddziaływań, w tym oddziaływań skumulowanych, prognoz i monitoringu
Różnorodność biologiczna, fauna, flora	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba projektów, dla których jednym z wymiernych celów jest zwiększenie różnorodności przyrodniczej i gatunkowej. • Wartość nakładów w zakresie zwiększenia różnorodności przyrodniczej i gatunkowej. • Wartość działań minimalizujących (przejść dla zwierząt, eliminacji gatunków inwazyjnych).
Populacja i zdrowie ludzi	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba projektów realizowanych ze względu na inne funkcje – na terenach istniejącego zagrożenia powodziowego, ruchów masowych ziemi, w strefach zagrożenia poważnymi awariami itp.
Powierzchnia ziemi	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia stworzonych i rozbudowanych stref inwestycyjnych. • Powierzchnia obszarów objętych działaniami rewitalizacji miast. • Powierzchnia obszarów objętych działaniami odnowy centrów wsi.
Wody, gospodarka wodno-ściekowa, powódzie, retencja wodna	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie ilości oczyszczonych ścieków m³. • Liczba miejscowości zabezpieczonych przed powodzią. • Wzrost retencji wodnej w wyniku projektu (tys. m³/rok). • Wzrost liczby aglomeracji od 2 000 do 15 000 RLM, zgodnie z Dyrektywą Miejskiego Oczyszczania Ścieków
Czynniki klimatyczne Energetyka Źródła odnawialne	<ul style="list-style-type: none"> • Całkowita moc nowopowstałych instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii. • Ciepło uzyskane z alternatywnych źródeł ciepła.
Transport	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba pasażerów obsługiwanych przez transport publiczny (nowy tabor autobusowy, rocznie). • Liczba zrealizowanych przejść dla zwierząt i/lub łączników korytarzy ekologicznych.
Odpady	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych, zamkniętych lub zrehabilitowanych składowisk odpadów. • Liczba nowych stanowisk dla zestawów pojemników do selektywnej zbiórki odpadów. • Liczba osób objętych programem selektywnej zbiórki odpadów. • Masa zebranych w ramach projektu produktów zawierających azbest. • Wzrost ilości odpadów komunalnych poddanych recyklingowi (%)
Dziedzictwo kulturowe, w tym krajobraz, dziedzictwo architektoniczne i archeologiczne, turystyka	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających z publicznie dostępnych terenów otwartych, parków i ogrodów historycznych, obiektów wpisanych do rejestru zabytków. • Liczba turystów odwiedzających dany obiekt/miejsce/atrakcję turystyczną.

4. Budowa potencjału instytucjonalnego i rozwój kultury ewaluacyjnej podmiotów zaangażowanych w ewaluację Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Celem głównym realizacji działań związanych z ewaluacją MRPO jest stała poprawa skuteczności i efektywności interwencji realizowanych w ramach polityki spójności. Warunkiem umożliwiającym pełną realizację tego celu będzie kompetentna i sprawnie funkcjonująca administracja publiczna, zaangażowana w proces zarządzania i wdrażania MRPO. W związku z tym konieczne będzie podejmowanie działań służących stałemu rozwijaniu potencjału instytucjonalnego oraz upowszechnianiu standardów ewaluacyjnych wśród podmiotów odpowiedzialnych za prowadzenie ewaluacji programu. Z uwagi na społeczną wartość ewaluacji równie istotnym elementem będzie jednocześnie podejmowanie działań ukierunkowanych na rozwijanie potencjału ewaluacyjnego wśród właściwych interesariuszy procesu ewaluacji tj. głównych grup beneficjentów wsparcia udzielanego w ramach MRPO, instytucji doradczych, środowiska akademickiego.

Obie kategorie działań będą traktowane jako integralne elementy procesu skoncentrowanego na tworzeniu i rozwijaniu kompetencji ewaluacyjnej podmiotów i instytucji kluczowych z punktu widzenia implementacji MRPO.

Budowa potencjału ewaluacyjnego podmiotów odpowiedzialnych za prowadzenie ewaluacji MRPO, polegać będzie w szczególności na organizowaniu i rozwijaniu optymalnej **struktury instytucjonalnej i proceduralnej dla ewaluacji MRPO w ramach UMWM**, poprzez:

- usystematyzowane planowanie procesu ewaluacji, w tym przygotowanie i aktualizowanie PEMRPO oraz okresowych planów ewaluacji programu;
- stałe monitorowanie procesu ewaluacji, w tym sporządzanie rocznych informacji z realizacji działań w zakresie ewaluacji programu;
- rozwijanie potencjału instytucjonalnego Jednostki Ewaluacyjnej zlokalizowanej w Departamencie Polityki Regionalnej, pełniącym rolę inicjująco-koordynującą w zakresie tworzenia podstaw dla rozwoju regionalnego ośrodka programowania i ewaluacji publicznych polityk i programów rozwoju;
- wyodrębnienie kompetencyjne i organizacyjne komórki właściwej w zakresie czynności związanych z ewaluacją MRPO (Zespół Programowania i Ewaluacji);
- rozwijanie współpracy Zespołu Programowania i Ewaluacji z innymi komórkami organizacyjnymi UMWM zaangażowanymi w działania wspomagające lub powiązane z ewaluacją na poziomie Urzędu, w szczególności współdziałanie w celu instytucjonalizacji i konsolidacji Małopolskiego Obserwatorium Polityki Rozwoju¹⁶;
- współpraca Zespołu Programowania i Ewaluacji z komórką organizacyjną odpowiedzialną za ewaluację komponentu regionalnego PO Kapitał Ludzki w celu harmonizacji działań dotyczących prowadzenia – na poziomie UMWM – ewaluacji interwencji współfinansowanych z funduszy strukturalnych;

¹⁶ Dotyczy w szczególności Zespołu Monitoringu i Analiz Regionalnych, Zespołu Zarządzania Finansowego MRPO, Zespołu Programowania, Monitoringu i Ewaluacji PO KL w Departamencie Polityki Regionalnej.

- zapewnienie możliwości stałego poszerzania wiedzy oraz podnoszenia kompetencji przez pracowników bezpośrednio zaangażowanych w prowadzenie ewaluacji MRPO.

W obszarze rozwijania potencjału i kultury ewaluacyjnej głównych interesariuszy MRPO, działania Instytucji Zarządzającej programem zostaną skoncentrowane na:

a. upowszechnianiu wiedzy i informacji na temat wyników ewaluacji MRPO, w tym:

- gromadzenie, publikowanie i udostępnianie wyników przeprowadzonych badań ewaluacyjnych (publikacje o charakterze informacyjnym adresowane zarówno do głównych grup docelowych interwencji MRPO, będących przedmiotem ewaluacji, jak również publikacje mające wymiar edukacyjny);
- rozwój modułu tematycznego poświęconego ewaluacji MRPO, w ramach strony internetowej www.fundusze.malopolska.pl (m.in. kompendium wiedzy na temat ewaluacji MRPO, publikacja raportów końcowych z ewaluacji programu, informacja w zakresie bieżących działań Jednostki Ewaluacyjnej);
- organizowanie/ udział w organizowaniu udział spotkań, konferencji i innych przedsięwzięć służących prezentacji wyników najważniejszych/ najbardziej interesujących ewaluacji.

b. współdziałaniu z partnerami zewnętrznymi w celu usprawnienia procesu ewaluacji MRPO

- współpraca z Komitetem Monitorującym MRPO, Krajową Jednostką Oceny, Instytucją Koordynującą RPO oraz Komisją Europejską, zarówno w obszarze realizacji formalnych zobowiązań Instytucji Zarządzającej w zakresie ewaluacji, jak również w celu podnoszenia i rozwijania kompetencji ewaluacyjnej na bazie wymiany wzajemnych doświadczeń (zintensyfikowanie pozaformalnej wymiany informacji, organizowanie roboczych spotkań służących analizie wyników kluczowych ewaluacji, upowszechnianie przykładów dobrych praktyk w zakresie realizowanych projektów badawczych);
- współdziałanie z przedstawicielami instytucji zaangażowanych w ewaluację/ przedstawicielami innych jednostek ewaluacyjnych na forum grup/ zespołów sterujących ewaluacją (na poziomie regionalnym i krajowym) – w ramach cyklicznych spotkań służących m.in. bieżącej wymianie informacji na temat przebiegu procesu ewaluacji na danym poziomie/ w danym obszarze oceny; dynamiczna formuła wymiany doświadczeń i promowania dobrych praktyk;
- współpraca z ekspertami zewnętrznymi (krajowi i zagraniczni) w zakresie rozwijania regionalnego potencjału ewaluacyjnego, w szczególności współpraca z przedstawicielami środowiska akademickiego (naukowo-badawczego) w ramach Małopolskiego Obserwatorium Polityki Rozwoju; ukierunkowanie współpracy na integrowanie i konsolidowanie zaplecza analityczno-badawczego w ramach regionalnego ośrodka monitorowania, analizy i ewaluacji interwencji polityk i programów publicznych (prace metodologiczne, badawcze, konceptualne i edukacyjne, jak również inicjatywy o znaczeniu praktycznie użytecznym dla prowadzenia polityki rozwoju województwa).